

مجموعه آموزش مربی
فلسفه برای کودکان و نوجوانان

۶

۱۳۹۹۲۳۲
۹۹۱۰۱۱۲

تأثیر نقادانه در عمل

مهارت‌های تفکر نقاد مؤثر در کلاس درس

سعیات

استادیار پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

با همکاری

فاطمه پازوکی و شیوا شفیعی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

گروه فکرپروری برای کودکان (فبک)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

تهران، صندوق پستی ۶۴۱۹-۱۴۱۵۵، تلفن: ۳-۸۸۰۴۶۸۱، فکس: ۸۸۰۳۶۳۱۷

مجموعه آموزش مریی فلسفه برای کودکان و نوجوانان

۶

تذکر نقادانه در عمل: مهارت‌های گفت‌وگوی مؤثر در کلاس درس

نویسنده: سعید ناجی

با همکاری: فاطمه پازوکی و شیوا شفاپی

مدیر انتشارات: ناصر زعفرانچی

سرپرستار: رضا حسینی

ویراستار: محمدابراهیم باسط

ناشر: جه‌ویرا: یونس تسلیمی پاک

مجموعه آرا: نجمه بیات

طراح جلد: محمدجواد پژوهنده

مستشار فنی: عرفان اردوست

ناظر چاپ: سید اسماعیلی زارع

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۷۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: ریوا

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

حق چاپ برای پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی محفوظ است.

سرشناسه: ناجی، سعید، ۱۳۴۷ -

عنوان و نام پدیدآور: تفکر نقادانه در عمل: مهارت‌های گفت‌وگوی مؤثر در کلاس درس / سعید ناجی.

مشخصات نشر: تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۱۳ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵سم.

فروست: مجموعه آموزش مریی فلسفه برای کودکان و نوجوانان، ۶.

شابک: 978-964-426-832-8؛ دوره: 9-964-426-835-978

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

عنوان دیگر: مهارت‌های گفت‌وگوی مؤثر در کلاس درس

موضوع: کودکان و فلسفه؛ موضوع: تفکر انتقادی در کودکان

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۴ ۵۲۹/۱۰۵ B؛ رده‌بندی دیویی: ۳۵/۱۰۸

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۹۷۸۸۱۹

فهرست

۷	حن سردیم مجموعه
۱۵	پیش گفتار
۱۷	فصل اول: تفکر به ادانه چیست؟
۱۷	۱. مقدمه
۱۹	۲. اهمیت و جایگاه تفکر، آداب، در زندگی
۲۳	۳. رویکرد فیک به آموزش تفکر، آداب
۲۵	۴. ویژگی های اندیشمند نقاد
۲۵	۱.۴ جسارت فکری
۲۶	۲.۴ پایداری فکری
۲۶	۳.۴ تفکر مستقل
۲۶	۴.۴ مشارکت فکری
۲۷	پی نوشت ها
۲۹	فصل دوم: نخستین مهارت های تفکر نقادانه
۲۹	۱. تشخیص ابهام (مغالطه ابهام)
۲۹	۱.۱ ابهام ساختاری
۳۱	۲.۱ واژه های مبهم
۳۱	۳.۱ اهمال سور
۳۲	۲. تشخیص و ارزیابی تشبیهات

۳۵	۳. قضاوت درباره منابع ادعا
۳۸	۴. تعریف درست و تشخیص تعریف نادرست
۳۸	۱.۴ کارکردهای تعریف
۴۱	۲.۴ قواعد تعریف
۴۱	۱.۲.۴ جامع و مانع
۴۲	۲.۲.۴ بیان ویژگی‌های ذاتی
۴۳	۳.۲.۴ اجتناب از تعاریف دوری
۴۴	۴.۲.۴ پرهیز از زیان مبهم، پیچیده یا استعاری
۴۷	۵. تشخیص تناسب ملاک‌ها و مقیاس‌ها
۵۰	۶. تشخیص نسبیتهای نادرست
۵۰	۱.۶ فایده، اهمیت، نسبیتهای منطقی
۵۰	۲.۶ قواعد تقسیم
۵۵	۳.۶ انواع تقسیم
۵۵	۴.۶ روش‌های تقسیم
۵۵	۱.۴.۶ روش تفصیلی
۵۶	۲.۴.۶ روش دوتایی
۵۷	۷. تشخیص استدلال
۵۸	۱.۷ متقاعد ساختن و دلیل آوردن
۶۰	۲.۷ نتیجه‌گیری از دلایل
۶۲	۸. یافتن استدلال‌ها
۶۶	۹. ویژگی استدلال و تفاوت آن با جمع‌بندی
۶۷	۱۰. جست‌وجوی رابطه بین دلایل و نتایج
۶۹	۱۱. کفایت دلایل
۷۰	۱۲. بررسی نقش دلایل
۷۳	۱۳. نمایش ساختار استدلال در قالب نمودار

۷۷	۱۴. تشخیص نقاط ضعف استدلال
۷۸	۱.۱۴ شرط لازم و کافی
۸۰	۲.۱۴ تشخیص آسان شرط لازم و کافی
۸۲	۱۵. تشخیص تناقض
۸۳	۱.۱۵ سازگاری در باورها
۸۵	۲.۱۵ معقول بودن و احساسات
۸۶	نوشتن
۸۷	فصل سوم: اشعار با مغالطه‌ها
۸۷	۱. حملات شخصی
۸۹	۲. توسل به هجرت نامربوط
۹۱	۳. توسل به احساسات
۹۲	۴. توسل به امر رایج
۹۳	۵. توسل به تمثیل
۹۵	۶. خلط علت و معلول
۹۶	۷. ترکیب
۹۷	۸. تقسیم
۹۸	۹. استدلال دوری
۹۹	۱۰. اشتراک لفظ
۱۰۰	۱۱. توسل به اکثریت
۱۰۲	۱۲. یا این یا آن
۱۰۳	۱۳. وضع تالی
۱۰۴	۱۴. منحرف کردن گفتمان
۱۰۵	۱۵. پهلوان پنبه
۱۰۸	۱۶. تعمیم شتاب‌زده

- ۱۰۹..... ۱۷. علت شمردن امر مقدم
- ۱۱۰..... چند نمونه مغالطه
- ۱۱۲..... بی‌نوشت
- ۱۱۳..... منابع

پیش‌گفتار

تفکر نقادانه از مهم‌ترین ارکان فلسفه برای کودکان و نوجوانان است و تسلط ناکافی بر این بخش موجب خواهد شد که مربی فلسفه برای کودکان نتواند گفت‌گو در حلقهٔ کندوکاو را به‌خوبی هدایت کند.

در این درس‌نامه دانش برای این است که به‌صورت اجمالی مهم‌ترین سرفصل‌های تفکر نقادانه شرح داده و تبیین شود. امید است کتاب حاضر بتواند گامی مطلوب و مؤثر در جهت آشنا کردن مربیان فلسفه برای کودکان با مبحث تفکر نقادانه بردارد. آفتن است مطالب درج‌شده در این کتاب از منابع معتبری با موضوع تفکر نقادانه، که در انتهای هر فصل ذکر شده‌اند، گردآوری شده و هدف تألیف کتابی با مطالب جدید نبوده است، بلکه این کتاب در پی آن است تا زحمت جست‌وجو در منابع مختلف را از دوش مربی بردارد و مطالب مورد نیاز را به‌صورت یک‌درجه و منظم و با سیری منطقی در یک کتاب در اختیار مربیان قرار دهد. از این جهت از کتاب‌هایی استفاده شده است که بخش‌های مورد استفاده در آن‌ها به‌صورت روشن و کاربردی و مخاطب‌پسند ارائه شده باشد. آوردن برخی نقل قول‌های طولانی آگاهانه بوده است، از این جهت که زبان خود این کتاب‌ها بهترین و خلاصه‌ترین زبان برای بیان موضوع مورد نظر محسوب شده است.